

„EDINOST“
Izhaja po trikrat na teden v šestih izdankih ob torkih, četrtek in sobotah. Zjutraj izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večeroma pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. — 90, izven Avstrije f. 1.40 za tri mesece . . . 2.60 „ „ . . . 4. — „ „ pol leta . . . 5. — „ „ . . . 8. — „ „ vsa leta . . . 10. — „ „ . . . 16. — Na naročbe brez priložne saradnine se ne jemlje ozir.

Pozamišne številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč., izven Trsta po 3 nč. Sobotno večeroma izdanje v Trstu 4 nč., izven Trsta 5 nč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglasi se račune po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javnozahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nofrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo ulice Moline piccolo št. 3, II. nadst. Odpriete reklamacije so proste poštnine.

V edinosti je moč!

V pouk.

III.

Odlinjak med konservativci in člen konservativnega kluba, poslanec dr. Ebenhoch, je rekel:

V imenu onega dela mojih somišljenikov, ki so soppodpisali nujni predlog poslanca dra. Pattala, hočem navesti zbornici vzroke, ki govore, po našem menjenju, za nujnost. Nujnost predloga je pa še vedno vzlic izjavi ministrskega predsednika, ker je v tej izjavi govor o nepoklicanih rokah (Živahna pohvala), ne da bi bilo povedano kakoribodi, zakaj so te roke nepoklicane.

Posl. dr. Gessmann: Košut se ni nepoklican.

Posl. dr. Ebenhoch: Mi ne posezamo v pravico krone. Jaz ne povprašujem, zakaj krona ni potrdila dra. Luegra, ampak, zakaj je vlada kroni predlagala, naj ne potrdi dra. Luegra, izvoljenega županom po veliki večini občinskega sveta dunajskega?

Nepotrjenje dra. Luegra je provzročilo veliko zgledavanje, globoko razburjenje in veliko vznemirjenje med prebivalstvom vse države. (Velika, trajajoča pohvala.) Vzemite v roko novine vseh strank, izvzemši liberalne! Vzemite v roko celó novine takozvane zmerne struje, izvzemši jedno samo (Klici: Vaterland!) in najdite v istih, da so protiliberalne stranke smatrale nepotrjenje volitve kot udarec v obraz. (Živa pohvala.)

Liberalno novinstvo se sklicuje posebnim zadoščenjem na to, da je kabinet Badenjev se svojim predlogom za nepotrjenje dra. Luegra pravo za pravo obsodil protiliberalne stranke same v njih stremljenjih. Nujno je torej potrebno, da dobimo od gospoda ministrskega predsednika določen odgovor na določeno vprašanje: ali naj velja nepotrjenje dra. Luegra kot obsodba stremljenj jedne političke stranke?

Po nas stavljeni predlog je nadalje nujen, ker je predlog vlade zadel moža, kojega patrijotičke besede so bile vsikdar pojav zlatega avstrijskega srca njegovega (Živahna, trajajoča pohvala in ploskanje.) in ker prebivalstvo absolutno ne more razumeti, zakaj ta k mož ne more biti po volji vlade. (Posl. dr. Schlesinger: Vlada tlači patrijotizem! Nevarno!) Prebivalstvo, stoječe v neštevilnih masah za drom. Luegrom, ima tudi pravico, da se mu odgovori na to vprašanje, radi katerih vzrokov naj ne bi povzdignila do najviše časti v občini svojega prvega zaupnega moža, svojega najboljšega voditelja, svojega najpožrtvovalnišega zastopnika.

Predlog je nujen, ker je znano, da se je vprašanje o potrjenju nepričakovano zasukalo še le poslednje dni.

Posl. vitez Troll: Banffy je bil tu! Posl. dr. Ebenhoch: Ker je znano, da so se izven parlamenta za potrjenje potezale osebe, katerih socijalno stališče, patrijotizem in plemenito mišljenje so vzvišeni nad sleherni dvom.

Nujno je, da izvemo, kako je dr. Lueger tako hkratu mogel zgubiti svojo sposobnost za župana, koja sposobnost se mu je pripoznavala še 1., dá, celó 3. t. m.

Predlog je nujen, ker se je vsem ljudstvu in v vsej državi ukoreninilo prepričanje, kojega nemore omajati noben dementina svetu, da je upliv ogerske, to je, sedanje o gerske vlade (Klici: Židovi!) strmoglavlil tudi obtem vprašanju opravičene želje velike večine Avstrijcev. Mi pa nočemo, ne moremo in ne smemo hoteti, da se Avstrija kedaj poniža do vazalske države (Pohvala in ploskanje) ali do komitata Ogorske. (Burna pohvala.)

Predlog je nujen, da ljudstvo izve vnovič, kako razumeva liberalna stranka svobodo in občinsko avtonomijo. (Pohvala.) Nujen je, da dobi kabinet Badenjev priliko za izjavo, da-li je uvažil posledice, koje morajo nastati v ljudstvu, ako se Lueger ne potrdi, in kakoršne posledice so tudi že nastale. Na korist pomirjenja ogorčenega javnega menenja, na korist ugleda Avstrije, na korist globoko užaljene avtonomije občine in na korist pravic in svobode vseh političkih strank prosim Vas, vsprejmite naš nujni predlog. (Živahna, opetoveno ponavljajoča se pohvala in ploskanje.)

Za Ebenhochom je izustil princ Lichtenstein nastopni, naravnost senzacionalni govor:

Po našem prepričanju, koje prepričanje goji vse ljudstvo, je grof Baden storil teško pogreško, koje ne bode lahko popraviti. Za potrjenje župana dunajskega so govorili na jedni strani zdravi človeški razum, potem pa tudi najprvotniša pravila naravne državne umetnosti. Dokazana stvar je, da so možje najrazličniših strank tedne in tedne nagovarjali grofa Badenja, naj ne stori te pogreške. Jaz nočem, da ves odij, ki ga je navalil ministrski predsednik na-se in na vladu, pađe tudi na njegove sorojake. Resnici na čast moram povedati, da so ga skoro vsi členi poljske delegacije, izvzemši morda par nepoljskih igralcev na borzi, nagovarjali, in sicer z različnih stališč. Jedni, ker so po svojih globokih študijah in svoji sijajni nadarjenosti došli do prepričanja, da je krščanska socijalna reforma nujna stvar in da v trenutku, ko se je dunajsko ljudstvo dvignilo za krščansko socijalno reformo ter si priborilo veliko sijajno zmago, ni smeti odgovoriti od vzgoraj z udarcem v obraz. (Živahna pohvala.) Drugi so se le pridružili tem prvim, ker so političko modri možje; in tudi tu moram izjaviti resnici na čast, da je mnogo poljskih

poslancev nastopilo za potrjenje dra. Luegra, četudi je bilo v prošlosti često ostrih razgovorov se strani dra. Luegra s členi poljskega kluba. To je bilo lepo in pripoznavam to. Tem prizadevanjem so se pridružili zastopniki strank Mladočehov, Slovencev, katoliških konservativcev, nemških nacionalcev in mi. Njegovi ekscelenci ni treba, da bi se dal vplivati od nas, krščanskih socialistov in nemških nacionalcev, ker ob tej točki govorimo o lastni stvari. Še več! Ona stranka, kije bila od nekđaj v najstrožem nasprotstvu proti dr. Luegru, proti krščansko-socijalni stranki in proti vsej naši sméri, združena levica, koja je še nedavno po naših prizadevanjih in po zaslugi dra. Luegra doletel tu na Dunaju uničevalen udarec, tudi ta stranka si ni upala, vsaj javno ne, nastopiti proti potrjenju. Zakaj ne? Ker se ta stranka danes, po dunajskih volitvah nahaja že v onem moraliskem stanju, da si več ne upa javno stiskati svoje pesti, ampak le v žepu. (Živahna veselost.) Storili so torej tisto, kar delajo „previdni“ ljudje in diplomatje. Sklep, ki so ga storili, dali so izvršiti neoficijelno po poznanem tukajšnjem parlamentariškem posredovalcu.

Menim, da morem še dalje poseči v svojih slutnjah. Celó v lastnem kabinetu menda ni manjkalo izkušnih mož, ki so govorili mlademu ministrskemu predsedniku, v kake nevarnosti lahko zaide Avstrija. Ako se je vendar našla večina za nepotrjenje, glasoval je za nepotrjenje morda koji član kabineta, kojemu je na tem ležeče, da bi ministrski predsednik storil to veliko pogreško, da se na tem pogubi, in da bi on potem nastopil dedščino. Vedenje in svet nepristranskih, neudeležnih kapacitet moral je torej ministrskemu predsedniku pokazati potrjenje dra. Luegra kot državno potrebo. Tudi najjednostavniša pravila državne umetnosti so govorila za potrjenje.

Mislite si ministrskega predsednika, ki niti od daleč ne pripada koji stranki v tej državi, ki je brezbižen za verska, politička, državopravna in narodna vprašanja, ki ima pred očmi le resne naloge države, koje bode izvršiti ravno v najbližjem času. Tak mož bi moral, kakor modro računajoči trgovec, računati se strankami, vsako postaviti v račun po nje sedanjem in bodočem razmerju lastne jej moči. Opozicijonalece bi moral zabeležiti med terjalce, vladne stranke pa med dolžnike! Pozabiti ne sme na nijedno važno aktivno postavko; stranko, ki je že postala važen činitelj v državnem življenju, koji prihajajo vedno nove moči iz drugih strank, koje zmage na Dunaju je našla po pokrajinah največi in najveselejši odmev, take stranke si ne sme iz same srboritosti narediti sovražnico. Toda pojdemo še dalje: ako ministrski predsednik, državnik še ne more

spoznati nadaljnih zapletov, pa mora vsaj premisliti o bližnjih posledicah kateresibodi odredbe njegove. Lotiti bi se moral le takih naredeb, kojih konečni vspeh bi odgovarjal stavljenemu cilju. Kakov smoter pa ima nepotrjenje župana dunajskega? Nepotrjen voljen bode zopet z istim številom glasov in ako ne bode potrjen desetkrat, voljen bode v jednajsto; in ako ministrski predsednik razpusti občinski zastop, povrnemo se v prihodnji občinski zastop v jako pomnoženi večini. Kaj ima potem od tega? (Konec Lichtensteinovega govora prihodnjič.)

Politiške vesti.

V Trstu, dne 13. novembra 1895.

Deželnozborske volitve na Kranjskem. Narodna stranka je te dni zmigala v vipavskem sodnem okraju: na Ustjeh, na Planini, na Erzeltu, na Slapu, na Gočah, v Podragi, v Ložeh in v St. Vidu. Konservativna pa v Vipavi in v Šturijah. Po „Sl. Narodu“ posnemamo, da tudi večina volilnih mož idrijskega okraja, ki voli vkupno z Vipavci, utegne glasovati za kandidata narodne stranke. — V postojnsko-logaškem okraju je, kakor nam poročajo večeršnjega dne, izid jako dvomljiv in ni jedna ni druga stranka ne more računati z absolutno gotovostjo na zmago. — V kmečkih občinah Gorenjskih in Dolenjskih utegne zmigati konservativna stranka. — Naglašati pa moramo, da mi le ugibamo po utisu poročil, ki jih prinašajo časniki, kajti nimamo svojih poročevalcev. — O kandidatih za mesta in trge čujemo le toliko, da bode za mestno skupino Škofjaloka-Kranj kandidat konservativne stranke dr. Šušteršič, kandidat narodne stranke pa notar v Kranju Globočnik. Za skupino Kamnik-Trzič bode kandidat narodne stranke ces. svetnik Murtnik, dočim sta za Ljubljano postavljena kandidatom prejšnja poslanca Ivan Hribar in župan Peter Grasselli.

G. Ivan Božič iz Podrage nam piše: Slavno uredništvo! Dolžan sem svoji časti podati javnosti nekoliko točnih pojasnil na g. dra. Ferjančičev dopis v 135. šte. cenj. Vašega lista glede sedaj vršeče se volitve v vipavsko-idrijskem okraju.

Pri zaupnem posvetovanju v Ljubljani dne 9. sept. l. l. pokazalo se je, da želi idrijski okraj izbrati si poslanca v osebi g. dra. Ferjančiča, kateremu so se veljaki že ob znanem idrijskem shodu s častno besedo zavezali — tako so se vsaj sami izjavljali —, dočim je vipavski okraj mene upravnoravno prisilil, da sem kandidaturu vsprejel, ker nisem vedel, na katero stran se je idrijski okraj — žal, da brez vsake vednosti Vipavcev! — nagnil. Vendar sta navzoča idrijska odposlanca izjavila, da ni

hčerjo Maro. Pili smo še pozno tja v noč; potem pa sem jih spremil domov.

Menda so naju, mene in Maro, hoteli pustiti sama, zakaj zaostali so daleč zadej, in pri Bogu, ako bi ne bilo tistega večera. Mara bi ne postala nikdar moja! Zagret od vina nisem mogel miriti svoje krvi. Sam sebi sem dejal, „saj je Mara tudi dekle, ki ima žensko srcé...“ Luco so mi vzeli, usojena je bila Marku, meni je pa Mara.

„Kaj ne, Mara“, dejal sem ji ter jo objel okolu pasu. „še malo časa in pred oltar pojdeva. Da bi mogla že danes iti!“

Mara se je zasmejala — kaj hočete, ženska! Odtlej ni minula noč, da se ne bi sesla v češpljevem vrtu. Potem sva se poročila, — kako naj bi jo zapustil? Moje srcé bi tega ne preneslo.

(Konec prih.)

PODLISTEK.

Vaziljeva ljubav.

Novela, spisal Vasilav Novak.

III.

(Dalje.)

Nisem se mogel zdržati ter zakričal med množico: „Lopov, pusti človeka na miru! Ako bi mogel, držal bi gotovo puško naravnost.“

Radi tega še večja togota in ubožni so še bolj molčali. Vsi so se vedli dobro, krojač pa ne. Vsi so se obrnili na desno — krojač na levo; vsak je našel svoj prostor — krojač pa ni vedel kam. Tedaj je skočil poročnik pred-nj ter ga začel zmerjati.

„Nikar, gospod! Rad bi — pa ne morem“, — jecjal je ubogi krojač.

„Živina! Ali je moja krivda, da so tvoji možgani tako zabiti?“

„Ali sme tako ravnati z ljudmi?“ — vprašal sem Ilijo Belca, ki je služil 8 let. „Še hušje, Vazil, to so otročarije.“

„In če bi se pritožil pri predstojniku?“

„Predstojnik bi kaznoval tožilca; vrana vrani oči ne izkljuje.“

„Pa če bi mi zavrela kri ter bi se spozabil nad poročnikom?“

„Ustrele te.“

„Pa kje je vendar pravica?“

„Nikjer. Ubogaj in molči; naj li je prav ali neprav!“

„Potem to ni kruh za-me.“

„Kdo te pa sili?“

„Ničje; prostovoljno sem hotel iti.“

„Sin moj, očetova povitica je slajša.“

Sprevidel sem, da je prav govoril.

„Oče“, dejal sem pri večerji, „premisli sem se, ne pojdem k vojakom.“

„Hvala ti, Majka božja!“ — oddihnila se je mati.

„Hvala Bogu!“, vskliknil je oče. „Slabo pot si bil krenil, sedaj pa vidim, da si pameten dečko.“

„Vri dečko, moj Vazil; nobena mati ni rodila boljšega. Ali naj prinesem še vrč vina?“

„Seveda, stara“, — odvrnil je oče smehljaje.

Starca sta mi napijala, možko pila in dala še meni vrč. Potegnil sem ga, in kmalu je bil še drugi in tretji vrč na mizi. Starca sta pa nekaj šepetala.

„Vaso“, dejal je stavec, ako ti je prav, pokličemo starega Zuniča. Jutri je nedelja, posla nič; mene pa mika, da ga izpraznimo še jeden kozarček.“

„I zakaj bi ga pa ne?“ — zmajal sem z ramama.

Oče je pomigal materi, ki si je, odhajaje, zavijala robec okoli glave. Kmalu pa se je vrnila z Zuničem, njegovo Stano in njuno

v stvari nobene razlike, da bi v danem slučaju z istim prepričanjem volili mene kakor g. dra. Ferjancića. Po moji izjavi, da se rad umaknem narodnemu kandidatu, ki bi imel več zaupanja kakor jaz, izreklo se je, da se vpraša volilne može za menenje, in za kogar se izreče večina, ta bodi kandidat. S tem je bilo vse zadovoljno. — Konservativci so razvili živahno agitacijo; mi se nismo niti gani, ker nisem dovolil jaz agitovati, dokler se ne bi zaupni može tako ali tako izjavili. Povabljen sem bil tudi sklicati v Črnem vrhu volilni shod, kar sem jaz iz istega vzroka odklonil, ker nisem hotel discipline rušiti in prejudikovati menjenju zaupnih moži. Toda vodstvo stranke ni ganilo. Ko so nasprotniki dosegli že lepih uspehov, prosil je okrajni zaupni moži vipavski g. Hrovatin vodstvo stranke, naj se vendar povpraša zaupne može glede kandidatur, da se kandidat določi in agitacija prične. To se je zgodilo še le nekako prve dni oktobra. Čez kakih 8—10 dni odgovoril je g. dr. Bleiweis, naj oba okrajna zaupna moži povabita občinske zaupne može na razgovor ter poizvesta njihovo menenje. Gosp. Hrovatin sklical je nemudoma zaupne može na posvetovanje. Po neljubi pomoti pozabilo se je bilo v naglici poslati vabilo le g. dru. Kendi, na kar se menda g. dr. Ferjancić pozivilje. Vsled slabega vremena so 3 izostali, ki so se pa že prej in pozneje na nedvojen način zame izrekli, in tudi nepovabljeni g. dr. Kendi je moji kandidaturu najtopleje vsikdar priporočal. Neresnična je torej trditev g. dra. Ferjancića, da bi se ne bili vsaj na Vipavskem vprašali zaupni moži, resnično pa je, da so mi vsi zaupni moži in drugi veljaki ponudili kandidaturu ob tej priliki in da sem jo jaz — prepričan, da je vse v redu — tudi vzprejel. Idrijski okraj pa ni dal nobene glasu od sebe. Volilna borba se je pričela. Agitovalo se je za-me in proti meni. Baš ob pričetku volitve volilnih moži sem dobil od gosp. dr. Ferjancićevih pristašev v idrijskem okraju poziv, naj se temu umaknem, da se izognemo mejebojnemu klanju (!); kako je to vplivalo na izid volitev, vemo.

Resnično je tudi da smo Vipavci že pred 6 leti g. dr. Ferjanciću ta mandat ponudili, da ga je pa odklonil, vsled česar je še 6 let sedel g. Lavrenčič.

Konečno naj še omenim, da tudi jaz ne vem, zakaj nočejo Vipavci za g. dr. Ferjancića glasovati, dasi je njihov najožji rojak. Jaz ne morem biti po volji, toda to bode on najbolje vedel.

Iz tega lahko cenj. čitatelji posnamejo, da so Vipavci lojalno postopali in da sem jaz najmanj kriv, da je došlo do škandalov. V vsem ostalem pa prepuščam besedo in odgovornost volilcem.

Ivan Božič.

Državni zbor. Proračunski odsek je včeraj nadaljeval svoje razprave. Pravosodni minister je izjavil, da se z letom 1896 zasnuje 126 mest svetovalskih tajnikov pri sodiščih, a se zato odpravi toli mest pristavov. S tem bi bile nekoliko zboljšane nade sodnih uradnikov. Minister je uverjen, da se popolnoma posreči novi civilni pravdni red. Za svojo osebo je minister za to, da se dnevničarji namestijo stalno. Povspeševal bode zakonodavno delo za novi kazenski zakon. Kar se dostaje rešenja je zikovnega vprašanja, obrnil se je minister do vseh strank, da stan sodnikov kolikor možno malo tirajo v narodne prepire in ga tako ovirajo v izvrševanju težavnega poklica. Minister je uverjen, da se mu posreči uglediti nasprotja in konečno popolnoma rešiti.

Mi se svoje strani želimo obilo sreče g. ministru in blagoslovljati bomo oni trenotek, ko se mu posreči uglediti nasprotja in rešiti jezikovno vprašanje na zadovoljnost — vseh!! Opazke o tiranju sodnih uradnikov v narodnem nasprotstvu ne moremo prav razumeti. Saj to ni stvar uradnikov, da bi se pahal za rešenje jezikovnega vprašanja pri sodiščih, ampak to vprašanje morata rešiti zakonodajna in vlada.

Posl. dr. Gregorčič je zahteval, da mora najvišje sodišče izdajati svoje razsodbe v onem jeziku, v kojem se je vršila razprava v I. instanci. Zahteval je tudi, da se dozida okrogno sodišče v Gorici.

Volitev župana na Dunaju. Danes se vrši volitev župana na Dunaju. Kakor stoje stvari, je skoro gotovo, da bode zopet izvoljen dr. Lueger. Potem se obrnejo oči vseh

politiških krogov zopet do grofa Badenija v napeti radovednosti, da-li popravi svojo prejšnjo pogrsko, ali pa dopusti, da pride do spora med vlade in prvo občino v državi. Poznani neprijatelji krščanskih socialstov in padajoče židovsko-liberalne klike trde že danes, da grof Badeni razpusti občinski zastop dunajski, ako bode danes zopet izvoljen dr. Lueger. Gospod ministerski predsednik lahko stori to in postavi vladnega komisarja za dalje časa. Toda s tem ne bode ni najmanj pomagano ni nemškoliberalni stranki, ni njemu samemu. Kajti dobro poučeni in skušeni parlamentarci trde že danes, da bomo lahko z uro v roki čakali na oni trenotek, ko bode g. grof, vsled sedanje njegove pogrške, moral misliti na odstop. Kabinet Badenijev gotovo ne dožene obnovenja pogodbe z Ogersko, ako sedaj ne bode potrjen dr. Lueger po predlogu grofa Badenija. Bog zna, da-li se zaveda gosp. grof Badeni, kolikoli važen je trenotek, kojega mu bode storiti v odgovor na današnje volitev župana na Dunaju?

Kriza v Hohenwartovem klubu. Včeraj je imel Hohenwartov klub precej viharo sejo, v kateri so razpravljali o postopanju one skupine konservativcev, ki so se postavili na stran dra. Luegra. Grof Hohenwart in njegovi somišljeniki iz veleposestva češkega so jako razsrjeni in sta baje zahtevala grof Hohenwart in grof Deym, da je Ebenhocha izključiti iz kluba. Kolikor poroča „Slov. Narod“ želi večina kluba, da se stvar poravnava na lepem. Sklenili pa niso še ničesar, ker hočejo čuti menenje barona Morseyja in Dipaulija, koja se nista udeležila te seje. O teh dveh možeh je znano, da sodita jako naklonjeno o krščanskih socialistih.

K homatjam na Vstoku. Naš tržaški „Mattino“, ki hoče menda „Piccolu“ izpuliti monopol za širjenje senzacionalnih vestij, prinesel je te dni vest, da se tudi avstro-ogersko brodovje pridruži italijanskemu in angleškemu brodovju, ki ima odpluti v levantinska vodovja. Ta vest se nam je dozdevala takoj neverojetna z ozirom na okolnost, da je pričakovati gledé na homatije v Turčiji soglasnega postopanja med Rusijo, Francosko in Nemško. Da bi se pa Avstrija ločila od Nemčije ob toli važnem vprašanju, in se pridružila Italiji, to je vendar — preneumno. Sedaj pa označuje tudi „Neue Freie Presse“ „Mattinovo“ vest kot izmišljeno. Avstro-ogersko brodovje pojde res v levantinska vodovja, toda le z namenom, da pokaže tam avstrijsko zastavo, kar je bilo določeno že popred, predno so nastali zadnji nemiri v Turčiji. Za sedaj pa tudi stvari niso še tako resne, da bi bilo potrebno poslati tja brodovje v varstvo naših državljanov.

Kljubu temu, gotovo opravičenemu „dementiju“, izjavlja vendar današnji „Mattino“ — menda zavoljo lepšega —, da je vse res, kar je pisal. Ali pa je morda hotel „Il Mattino“ le laskati otročji domišljavosti tukajšnjih kreditašev, domišljajočih si, da igra Italija velikansko ulogo v evropskem koncertu? Nemogoče ni to, saj je ravno v novejem času zapričel velik lov po popularnosti!! „Il Piccolo“ je dobil vrednega konkurenta.

Različne vesti.

Odlikovanje. Nj. Vel. cesar podelil je kooperatorju v Vodnjanu, Franu Delcaro zlati križec za zasluge, s krono.

Pogreb Alojzija Štoife, onega nesrečnega mladeniča, ki se je zadušil v pšenici v mlinu Economo, vršil se je predvčeršnjem ob obilni udeležbi tovarišev pokojnika in delavcev iz mlina „Economo“, katerim vsem je dovolilo vodstvo mlina praznovati, da so mogli k pogrebu. — Doznali smo tudi, da je mlin „Economo“ plačal očetu ponesrečenega mladeniča — mati mu je umrla — prilično odškodnino. A kaj pomaga denar, tudi ko bi bil kup zlata, ko vendar ostane mrtvo, kar je mrtvo!

Mestni svet tržaški. Iz poslednje seje našega mestnega zastopa mogli bi se Slovenci zopet priučiti marsičemu. Gospodom laškimi liberalcem mudi se naenkrat jako z razširjenjem slovenskih ljudskih šol — po okolici. Kakó neki to? Stvar je jasna kó belu dan. Laška gospóda tržaška zna jako dobro, da bode prej ali slej morala odpreti tržaškim Slovincem ljudsko šolo v mestu. Da pa ne bi ti gospóde bili k o-

tvorjenju take šole prisiljeni takó, kakor njih ljubi somišljeniki v Goriskem mestnem zastopu, žurijo se s širjenjem slovenskih ljudskih šol po okolici. Ako konečno tržaška vlada spravi na dan vprašanje o slovenski šoli v mestu, kar bi morala storiti že zdavna, takoj bode gospóda „liberalci“ pri roki in kričali bodo: „Glejte teh nenasitnih Slovincov! Občina žrtvuje in žrtvuje za slovenske šole, pa še niso zadovoljni!“ Oj gospóde, poznamo vas in vašo taktiko!

To očividno taktiko morejo razsodni naši čitatelji razvideti iz naslednjega poročila o tej seji.

Seji je predsedoval župan dr. Pitteri, prisotnih bilo je 35 svetovalcev. Po odobrenju zapisnika priobčil je župan, da je dobil povodoma „obletnice shoda istrskih delegatov“, dne 2. t. m. več brzojavk, v katerih dotičniki naglašajo „sveto pravo italijansko“. Župan da je na te brzojavke odgovoril v istem smislu brzojavnim potom. (Odobrovanje večine in galerije). Preskočimo druge, nezanimive stvari in omenimo le, da je asesor dr. Pimpach prečital dalje poročilo v odgovor interpelacijam gledé Barazarjevga in Ducatijevega vodovodnega načrta. Na to poročilo mlatili so prazno slamo razni gospóde od večine, skoro jedno uro. Vsa ta „razprava“ ostala je brezuspešna. Ker pa so gospóda razpravljali baš o vodi, lotili so se tudi Nabrežinske vodovodne družbe. Po raznih ostrih napadih na to družbo predlagal je podžupan dr. Mojtez Luzzato, da naj magistrat poišče sredstev, da more to vodovodno družbo, ako treba, prisiliti v izpolnjevanje pogodbe.

Svetovalec dr. Spadoni zahteval je potem, da naj župan da prečitati ono pismo, katero je baje dobil od policijskega ravnateljstva z ozirom na dogodke na predvečer 20. septembra. Župan je odgovoril, da tega ne stori, ker je bilo dotično pismo naslovljeno osebno na njega, dr. Spadoni pa je na to izjavil, da bode o tej stvari nekaj predlagal v jedni prihodnji seji. Potem se le prišlo so na to vrsto točke dnevnega reda.

Predlog šolskega odseka, da naj se na ljudski šoli v Rojanu zopet odpre IV. razred slovenskega in laškega oddelka, ter naj se imenuje nov učitelj za dotični laški oddelok, vsprejel je zbor soglasno in brez razprave.

Sedaj pa je prišla na dnevni točka, v kateri je bilo nekako nastopiti proti vladi. Tu se je zopet pokazala — da ne rabimo ostrejšega izraza — odurnost zastopnikov večine proti zastopnikom okolice. Razpravljati je bilo namreč o predlogu šolskega odseka, da naj mestni svet požuri pri naučnem ministerstvu odgovor gledé pritožeb mestnega sveta proti nadzorniku ljudskih šol v tržaški okolici. Z ozirom na ta predlog spregovoril je svetovalec vitez Nabergoj v svojem imenu in v imenu svojih tovarišev, zastopnikov okolice, da oni nikakor ne morejo glasovati za ta predlog, ker so bile dotične pritožbe proti šolskemu nadzorniku deloma neresnične, deloma pretirane. Na to popolnoma umestno izjavo skočil je kvišku svetovalec dr. Venezian ter med ploskanjem galerije imenoval svetovalca Nabergoja nekako lažnikom! Vitez Nabergoj pa je možko zavrnil ogorčeni napad, naglašivši gospodstvaljeznost dr. Veneziana in zatrdivši, da ostane pri tem, kar je bil izjavil o neresničnosti in pretiravanju. Župan je pretrgal daljno polemiko in dal predlog šolskega odseka na glasovanje. Ker je šlo tu, kakor rečeno, nekako proti vladi, glasoval je ves zbor za predlog (tudi takozvani konservativci!), izvzemši seveda tri prisotne slovenske svetovalce. Galerija je tu „vrtil“ mestnim očetom priredila pravo ovacijo. Klicev „bravi! bravi!“ ni bilo ne konca ne kraja. In baš tu se je jasno pokazala „taktika“ mestnega sveta: na jedni strani vržejo „liberalni“ gospóde Slovincem kost, katero kost pa naj bi smeli isti Slovenci glodati le pod takim nadzorstvom, kakoršno si želijo gospóda Venezian in tovariši!

H koncu je dovolil zbor še dodatni kredit 800 gld. za nabavo obuval ubožnim učencem ljudskih šol. Pri tej točki priporočil je svetovalec Dollenz, da naj bi se o razdelitvi obuval vpoštevali tudi siromašni učenci okoličanskih šol, potem je župan zaključil sejo. — „Cerkveno vprašanje“ torej v tej seji ni došlo v razpravo, ker menda „liberalni“ gospódi isto ni še dovoljno — dozorelo.

Veljanost papirnatih goldinarjev. dvajse-

tic in četrtakov. Dasi je papirnatih goldinarjev skoro popolnoma zmanjkalo iz prometa, vendar opozarjamo, da imajo isti v osebnem prometu veljavo še do konca tekočega leta. Od novega leta 1896. pa do konca junija 1896 pa bodo sprejemale papirnat goldinarje vse c. kr. blagajne, od 1. julija 1896, pa do konca leta 1896. pa le še c. kr. državna osredna blagajna. — Srebrne dvajsetice in bakrene četrtaki so sicer, kakor znano, že koncem 1894. leta prišli iz prometa, toda ta drobiž vsprejemajo c. kr. blagajne in uradi še do konca tekočega leta.

Koledar. Danes (14.): Serapljon, muč.; Klementin, muč. — Jutri (15.): Leopold; Jedert, devica. — Zadnji krajec. — Solnce izide ob 7. uri 2 min., zatoni ob 4. uri 26 min., — Toplota včeraj: ob 7. uri zjutraj 14 stop. ob 2. pop. 19.5 stop. C.

Najnovejše vesti.

Dunaj 13. (Izvirna brzojavka „Ed.“) Takoj po izvolitvi dra. Luegra županom dunajskim je vlada razpustila občinski zastop. Velika množica navdušeno pozdravljala Luegra.

Dunaj 13. O današnji volitvi župana dobil je dr. Lueger 92 glasov. 45 glasovnic bilo je praznih. Dr. Lueger je izjavil, da vsprejme izvolitev, na kar je okrajni glavar dr. Friebeis izjavil v imenu namestnika, da je občinski svet dunajski razpuščen. — Par tisoč ljudij kričalo je pred državno-zborsko palačo „Hoch Lueger!“; policija jih je razgнала. Več demonstrantov so zaprli.

Trgovinske brzojavke.

Eudimpesta. Pšenica za jesen — — — — — Pšenica za pomlad 1896 6.95 do 6.97. Oves za jesen — — — — — Rž za pomlad 6.34 — 6.37. Koruza za oktober — — — — — maj-juni 1896 4.57 — 4.59. Pšenica nova od 75 kil. f. 6.75 — 6.90 od 79 kil. f. 6.85 — 6.90, od 80 kil. f. 6.90 — 7.05 od 81 kil. f. 7. — 7.10, od 82 kil. f. 7.10 — 7.15, — — — — — 5.50 — 8.25; prosa 6.10 — 6.15 ržena 6. — 6.20. Pšenica: Srednje ponudbe, povpraševanja malo. Prodaja 12000 met. st. 5 ceneje. Mlini jako rezervirani. Rž, ječmen in koruza mlačno. Oves vedno rasteč, zopet za 5—10 nvč. dražje. Vreme lepo.

Praga. Noralinični sladkor f. 13.32%, za december 13.40. brez carine, mlačno.

Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in carino vred odpošiljatov precej f. 31.50. Con casad 32. — 32.25. Četvorni 33. — 33.50. V glavah (sodih) 32.50 — 33.

Kavro. Kava Santos good average november 89.75 za mare 86.50.

Hamburg. Santos good average za december 72.75 za mare 70.25 maj 68.75 mlačno.

Dunajska borza 13. novembra 1896			
	včeraj	danes	
Državni dolg v papirju	99.10	99.80	
„v robru	99.10	99.80	
Avstrijska renta v zlatu	119. —	119.50	
„v kronah	100 —	99.40	
Kreditne akcije	368.75	366. —	
London 10 Lst.	120.90	120.90	
Napoleoni	9.61	9.60 1/2	
20 mark	11.80	11.79	
100 Italj. lir	44.30	44.50	

Št. 612

Semenj za živino in kramo

V Šentvidu na Vipavskem, ki se je vršil dosedaj dne 17. avgusta, preložen je na 20. novembra vsacega leta; ako pa pride ta dan nedelja ali praznik, pa na dan potem. Ze letos se ne bode nabirala nikakaj semjarina, razun za napravo šotorov.

Županstvo Šentvid na Vipavskem, dne 9. novembra 1895.

Josip Pelicon, župan.

Udano podpisani usoja se javiti slav. p. n. občinstvu, da je odprl v nedeljo dne 20. m. m.

RESTAVRACIJO

„Al Lloyd“

v novozgrajeni palači mirovinskega zaklada avstrijskega Lloydja, na trgu delle Poste. V tej restavraciji toči se izvrstno Plzensko in Dreherjevo pivo, kuhinja je izborna.

Obetaje neoporečno postrežbo p. n. gg. gostom, priporoča se

najudanejši
Alojzij Krainz.

Josip Pizzarello

mehanic

zvršuje vsakršne poprave šivalnih strojev in dvokoles. Prodaja nove in rabljene šivalne stroje in dvokolesa.

Via Madonna del mare šte. 4, vhod via Fontanone, vatrie 2. h. 1